

hára került volna a sor, a tulajdonról a jelentés tárgyalásának elhalasztását kérték.

A felmentés megadása oly bizalmi kérdés, amelynek beható tárgyalása azok között, amelyek közé a politikai élet szorult, illetve önmagát szorította, kétségkívül haszontalan, nem lett volna keresztülvihető.

Most azonban a kívánság merült fel a tulajdon részéről, hogy a javaslatok részletes tárgyalásánál hozzászólhassanak az elelmiszter-kérdéshez. E célból kerül mind a négy jelentés a Ház napirendjére és hogy a tárgyalás megkönnyítessék, a végből javasolt, hogy az összes jelentések a közigazgatási és igazságügyi bizottságoknak adassanak ki. Ezek a jelentések kerülnek majd annak idején napirendre.

Polóczy Géza rövid felszólalása után a Ház az elnök javaslatát elfogadta.

Hegedűs Kálmán a munkügyi bizottság nevében terjeszt elő jelentést.

Sánder János belügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt elő Országgyűlésben 5 százalékos meghaladó pótdadó kivételének engedélyezése tárgyában.

Ezután áttértek a napirendre, a Pénzügyi Bizottság felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Antal Géza előző ismertette és elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot.

Földes Béla: Az összes ellenzéki pártok megbízásából szólok fel. A javaslat ama része, amely a háború okozta bajok orvoslásáról szól, az ellenzék helyeslésével találkozik. Azt a részét a javaslatnak azonban, mely nem sürgős, az ellenzék szívesen elhalasztaná.

Az ellenzék nemcsak pártpolitikai szempontból helyteleníti a javaslat igen sok intézkedését, hanem közgazdasági szempontból is. A javaslat következtében az állam befolyása a hiteléletben a kelletnél nagyobb mértékben megnő.

Annál tény, hogy szüksége van az országnak jó hiteltörvényekre. Ami a kérdés pártpolitikai részét illeti, minden körülmények között kényes dolog, ha az állam olyan intézményt vesz kezébe, amellyel a választókra nagy befolyást gyakorolhat.

Tudvalevő, hogy a nagy mammoth pénzügyi intézetek, különösen Magyarországon nagy szerepet játszanak és kétségtelen, hogy politikai befolyásuk is igen nagy. A nagy pénzügyi tudósok mondják, hogy Európa bankjai egyszerre véget vehetnének a háborúnak.

Ha ugyanis ezek a bankok összejárulnának és köteleznék magukat, hogy nem adnak több kölcsönt a hadviselő államoknak, ennek az lenne a következménye, hogy a háborút nem lehetne folytatni.

Németországban a pénzügyi intézetek körül ugyanazokat a bajokat érezték, mint nálunk. Az egyik baj a betéteknek nem elegendő likviditása, a másik az, hogy a pénzügyi intézetek gyakorlatilag úgy lehetne elkerülni, a harmadik pedig, hogy a bankkoncentráció gazdasági szempontból nem káros-e. Nálunk nagy baj az, hogy a tőkének nagy része, amely a me-

sőgazdaságból származik, eltérőldik a városi gazdaságokba.

Szterényi József bangoztatja, hogy mivel az ellenzékben ez a javaslat súlyos politikai aggodalmat támasztott, nem lett volna szabad azt napirendre tűzni. Hangoztatni kívánja, hogy az ellenzék nem sárkózott el sohasem attól, hogy megadja a kormányunk azokat az eszközöket, amelyek a gazdasági bajok elhárítására alkalmasak, de ez a javaslat olyan szerves reform, amely a háborúval semmiféle kapcsolatban nincs. Nem szabad elfelejteni, hogy a viszonyok ma lényegesen mások, mint amikor a pénzügyminiszter a javaslatot benyújtotta. Azóta a betétek lényegesen emelkedtek, a pénzügyi helyzet olyan ma, hogy ez a sürgős intézkedés szükségét nem indokolja. Az ellenzéknek az álláspontja, hogy az intézet ne végleges formában, hanem átmenetileg alapítsák, öt esztendőre, amely bőségesen elegendő bajok orvoslására. Ha az intézet akkor felszámolna, a személyzetéről az állam gondoskodna. A második garancia, amit az ellenzék követel, hogy a kormány beavatkozást joga csak olyan intézkedésekre terjedjen ki, amelyek intézetek a központtól kölesont vesznek fel. Az ellenzék követeli a revizió általános behozatalát független revizorokkal. Továbbá garancia az alapszabályok beiktatására annak biztosítására, hogy az intézet az lesz, aminek alapítják. Garanciát követel az ellenzék arra nézve is, hogy a kormány a jelen országgyűlés alatt szerves reformot nem csinál. Betekintést kíván az ellenzék abba is, hogy a 125 milliót hogyan használják fel, megnyugtatóan arra, hogy a felhasználásnál semmiféle pártpolitikai szempontok nem játszanak közre. Hogy ez bizalmi férfiak, vagy állandó bizottság útján történjen-e, ez nem játszik szerepet. A személyi garanciákra tér azután. Az ellenzék kívánja, hogy az intézet élén ne legyen pártpolitikai szempontból exponált férfi. Ezek mind olyan kívánások, amelyek az ország érdekében valók a polyanok, amelyek biztosítják a parlament békét a háború egész tartamára. (Helyeslés). Adja tehát vissza a Ház a javaslatot a pénzügyi bizottságnak, hogy ezek a módosítások ott keresztülvihessenek. Megnyugtató választ kér a kormánytól.

A pénzügyminiszter beszéde:

Teleszky János pénzügyminiszter szólalt föl ezután. A pártközi béke megővására — úgy mond — nagy súlyt helyez a kormány, de olyan fontosnak tartotta a Pénzügyi Bizottság felállítását, hogy a javaslatot ennek veszélyeztetésére is napirendre tűzette. Nagy örömmel szelgél, hogy a pártközi béke felborulása nélkül is megvan a mód arra, hogy az intézményt, ha nem is az ő eredeti terve szerint megvalósíthassák. Igen nagy áldozatot hozott, mert meggyőződése szerint ez az intézmény csak akkor felelne meg tökéletesen hivatásának, ha a javaslatot eredeti alakjában fogadták volna el. Most azonban, amikor arról van szó, hogy a pártközi béke fontartását biztosíthatjuk a háború egész tartamára, félretesszi meggyőződését és hozzájárul az ellenzék kívánalmainak teljesítéséhez.

Elfogadja az ötéves terminust s

kötelező ígéretet tesz arra, hogy a kormány a jelen ülésnek tartama alatt az intézmény további fontartása iránt javaslatot nem tesz. Hozzájárul az alapszabályok beiktatásához is. A 125 millió felhasználásáért felel a halálki betekintést akar, szívesen módot nyújt rá. Ami azt illeti, hogy az intézet vezetője ne legyen exponált pártember, szívesen megígéri, hogy oda olyan szakembert ültet, aki pártpolitikával nem foglalkozik. A többi kívánságot is elfogadja. Kéri a Házat, hogy a javaslatot általános letárgyalása és elfogadása után a módosítások keresztülvitele céljából adják vissza a pénzügyi bizottságnak. Erre nézve határozati javaslatot nyújt be.

Az elnök háromnegyed háromkor félbeszakítja a vitát. Holnapra a mai napirendet tűzik ki.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

Ferenc Szalvátor főherceg a Vöröskeresztől

Még sok lesz a munka

Bécsből jelentik nekünk: Ferenc Szalvátor főherceg, az önkéntes egészségügyi szolgálat főfelügyelője tegnap, új alkalmból meglátogatta az osztrák Vöröskereszt-egylet helyiségét. Gróf Traun elnök üdvözlő beszédére válaszul a főherceg többek között a következőket felelte:

— Nagyon örülök, hogy nemcsak a nép, hanem a hadsereg is oly nagy elismeréssel van a Vöröskereszt munkájával iránt. Ő felelőségének ma a Vöröskereszt nevében is szívesen vállalom a felelősséget, hogy az elmúlt évben kifejtett működéséről. Ő felelőse legnagyobb elismerését fejezte ki azért az értékes szolgálataért, amelyet a Vöröskereszt idehaza és a harcoknál is kifejtett. Ő felelőse meg is bizott, hogy ugy az elnökségnek, mint az elnökség összes munkatársainak meleg köszönetét fejezzem ki, és a mennyiben még sok munka váras reánk, a mit, sajnos, hinnem kell, meg vagyok győződve róla, hogy épp úgy, mint eddig, ezáltal is mindenki teljesíteni fogja kötelességét a hazai boldogságához vezető cél eléréséig.

A hadifoglyokkal való bánásmód szabályozása

A stockholmi konferencia határozatai

Makó, jan. 4.

Stockholmban a múlt hónapban nemzetközi vöröskereszt értekezlet volt a hadifoglyok érdekében Károly svéd királyi herceg elnöklésével, amelyen a magyar, az osztrák, a német és az orosz vöröskereszt volt képviselve. A magyar vöröskeresztet ezen az értekezleten Apponyi Albert gróf

és Farkas László dr., az osztrák vöröskeresztet Spiegelfeld Márk báró, titkárával, Epstein Szikrid dr.-ral képviselték.

A hozott határozatok lényege a következő:

Az egyik legszomorúbb tapasztalat eddig az volt, hogy a fogdába kerültek hozzátartozói gyakran hónapok mulva kapták meg az első híradást. Ezen most oly módon kívánunk segíteni, hogy a hadifogdába esett katonáknak a legelső hadiállomáson vagy pedig a kórházban, ahová kerül, nyomtatott levelezőlapot adunk, amelyet azután a moszkvai bizottság és annak kórházi irodája segítségével a rendes postától függetlenül és külön cenzúrással küldenek a hadifoglyok házába a hozzátartozóknak való kézbesítés céljából. Törökadni fognak a jövőben a foglyolisták gyorsabb megküldésére és pontosabb összeállítására is. E munka megkönnyítése céljából magukat a hadifoglyokat is fel fogják használni a névsorok készítésére.

Megfontolt tárgyként fogják tenni és megkísérik egy „Elűntek Lapja” időszakos újság kiadását, amelyen már Németország és Franciaország között az elűntek után való kutatás megkönnyítésére megjelenik a hadifoglytáborokban fogják szétosztani.

A halotti bizonyítványokat lehetőleg gyorsan és gondosan kell kiállítani, épp így szükséges, hogy az elesettek igazolványi hűvelyeit és hátrahagyott értéktárgyait ne a háború befejezése után, hanem már most, még pedig a milyen gyorsan csak lehet küldjék vissza egymásnak a hadviselő felek.

Gyakori a panasz, hogy a hadifoglyoknak küldött pénz nem érkezik meg vagy pedig nem fizetik ki. Beható tanulmányok után a következő alapelveken történt meg egyezés: A hadifoglyok ne adjanak elismervényt mindaddig, míg a pénzt nekik ki nem fizetik, vagy pedig folyószámlán javukra nem írják. Az elismervényt maguk a foglyok írják alá. Az eredeti utalványt fel kell mutatni előtük. Minden olyan összeget, amelyet nem fizetnek ki készpénzben a hadifoglyoknak, külön folyószámlán kell javukra írni, mely azután az egyik foglyótáborból a másikba való átszállításkor öt továbbküldésére.

Megállapították annak az összegnek nagyságát is, amelyet a hadifoglyoknak egyszerre kifizethetnek a konferencia kifejezte azt az óhaját, hogy a foglyok sürgősen szükséges holmit még ezen az összegben felül is beszerezhessenek a foglyótábor utján, ha a javukra irt összeg engedi.

A csomagforgalom kérdésében több eszme merült fel, azonban ezt a kérdést még az érdekelt postagazdaságokkal kell előbb megtárgyalni.

A szeretetadományok kollektív küldése a jövőben is a gyámoltóbizottságok közvetítésével fog történni, amelyek fölük telhetően azon fognak igyekezni, hogy a hadifoglyoknak a rászükre küldött szeretetadománnyal való ellátása akadály nélkül megtörténjen. A bizottságok közölni fogják egymással, hogy melyek azok a tárgyak, amelyeknek küldését a hadifoglyok számára egyáltalában nem engedik.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Január 5. Szerda. Róm. kath. és Protest. Újév. Görög-ország december 19. Sebastyén. Nap kel 7 óra 50 perc, nyugszik 4 óra 16 perc.

— A jövedelmi pótdadó elengedése. Felhívattak az adófizetők, hogy egy a helyben, mint a vidéken levő ingatlanokat terhelő adósságaikat, a telekkönyvi végzés, vagy az adósság fennállását igazoló könyveikkel az általános jövedelmi pótdadó elengedése végett a folyó év január 31-ig az adóügyi jegyzői irókába bejelenteni el ne mulassák.

— Széna és szalma bejelentése. Felhívattak a gazda közönség, hogy a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó széna, ősz és tavaszi szalmát a hadvezetőség részére a városban a gazdasági tanácsnoknál f. év január hó 12-ig eladásra jelentésközzessék. Az önként be nem jelentett termények alacsonyabb térítési és melléti rekvizitumai fognak. Bővebb felvilágosítás a gazdasági tanácsnoknál szereshető. Dr. Galambos, polgármester.

— A hadban elesettek árvái javára a következő adományok folytak be a polgármesteri hivatalnál: Herman Mihály, mint az Igási- és Rákóczi-ut közti ugari gazd. megbizottja 10, Hallai Lőrinc, mint a Kérvényhegyesi és Palota utcai gazd. megbizottja 10, Szabó János Dembiczki-u. 10, Kovács Antal vendéglős 5 korona.

— Egy makói katona tragédiája. Ma hajnalban városi tragédia történt a makói tanyák között. I. Tóth Mihály makói embernek nem volt ügye a katonaság s egy szép napon semmi nélkül ott hagyta a kaszárnyát. Hazajött s a tanyák között bujdosott. Az első nyomozást sikerült megüzenni. A csendőrök nem találták, már azt hitte, hogy szabadon lélekezhet, de tegnapelőtt újból feljelentették a szökevény katonát. A csendőrség nyomban keresésére indult. A csókási tanyák egyikén bujt meg a szökött katona. A csendőrök ide jöttek utána, körülvették a tanya házat. Mielőtt a csendőrök az ajtó kinyitották, hatalmas dörrenés hallatszott. A szökött katona agyonlőtte magát. A szobába lépő csendőrök már csak vérső hulláját találták. Az esetről nyomokban jegyzőkönyvet vettek fel a esta rendezettséghez juttatták, amely nyomban jelentést tett a szegedi katona parancsnoksághoz.

— Lehet küldeni csomagokat Újév után is. A postásigazgatóság értesíti a közönséget, hogy 1916. január hó 3-tól kezdve minden egyes tábori számra lehet csomagot küldeni. Feladhatók ezen csomagok minden héten hétfőn, kedden és szerdán, azonban a 11, 39, 51, 125, 149, 169, 186 tábori számokra mindennap lehet csomagot feladni. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy ezen csomagok 5 kg.-nál nehezebbek ne legyenek a tartalmuk pedig csak ruhanemű lehet.

— Aki most nem olvas újságot, gondatlanságot követ el. Ónabrück vidékén egy községben

két kereskedőt egy napi fogházra ítelt a bíróság, mert eladtak néhány kiló gyapjút, pedig a gyapjút rekvizitáltak. A bírósági tárgyaláson — mint egy német szaklap írja — azzal védekeztek, hogy nekik nem volt tudomásuk a gyapju rekvizitálásáról, mert az erre vonatkozó rendeletet az ő községükben nem akasztották ki a községük hirdető táblájára, újságot pedig nem olvastak. A bíróság, bár elfogadta védekezéseiket, mégis elítélte őket és az ítélet megoklásában kimondotta: „Aki a mostani időkben nem olvas újságot, gondatlanságot követ el és nem védekezik azzal, ami más időkben büntetlenséget biztosíthatna számára, hogy nincs tudomása olyan hatósági rendelkezésekről, amelyek az újságokban is megjelentek.”

— IDÉNYRŐL VISSZAMARADY női és leánya kalapokat, valamint szőrmegarturákat mélyen leszállított árban árulit: Weiszmann Malvin (Deák Ferenc-u. II sz.) Telefon 174 szám.

Be kell szolgáltatni a kávéházi felszereléseket

Makó, január 4.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a honvédelmi miniszter rendelkezését, hogy később közzétendő időben az ország összes szállói, vendéglői, cukrázdái és sítődélifémből álló készleteik felét tartoznak beszoolgáltatni.

A rendelkezés részletesen felsorolja a tárgyakat. E szerint be kell szolgáltatni:

a vörösrészből — ónoxa is — lévő főzőedényeket, üstöket, lábasokat, kannákat, sütfőrmákat, tálcákat, egyszerű gyertyatartókat s ugyanezen tárgyakat, ha tiszta nikkeltől vannak.

a sárgarészből való konyhaszereket: mozsarakat, mozsártöröket, kabátöket, gyertyatartókat, vasaséket, tálcsákat,

a vörös- vagy sárgarészből, bronzból és tombakból készült parázstartókat és kályhasütőket és végül

a félkilonnál nagyobb súlyú sárgarészesúlyokat.

Ugyanezek a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg egy másik rendelkezés, amely szerint 1916. január 15-ig be kell jelenteni mindenkinek, minden birtokában levő ólomkészleteit, valamint a hajtógépeket, villamos gépeket és villamos készülékeket.

Az ólomkészletet a kereskedelemügyi miniszterium iparműszaki osztályánál, a gépeket a kereskedelmi és iparkamaránál kell bejelenteni.

Egy kis fias tehén eladó. Börcsök Antal-nál Zöldfa-u 870 sz.

Irodalom

— A Nyugat. Ignatus, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1916. évi január 1-i száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom: Elek Artur: Santa Maria delle Grazie. Lackó Géza: Ösvány Eztegar Domo-kosmá (Elbeszélés.) Somlyó Zoltán: Arista-hotel. — Sétapálya (Versek.) Fehér Sándor: Zivatar virágja (Elbeszélés.) Földi Mihály: Tudomány és hangulat. Bárdos Artur: A csodabálsam (Egyfelvonásos színmű.) Lengyel Menyhért: Egyszerű gondolatok. Babits Mihály: Kárvavár (Regény IX.) Figyelő: Kosztolányi Dezso: Egy nagyon szomorú könyv. Teleky Géza: 1914 július 25 — augusztus 1. Bálint Aladár: Székely Aladár fenyképél. Illés Béla: Feljegyzések. Lengyel Menyhért: Varsányi. Bárdos Artur: Gábor Andor: Csiklámna. Toth Árpád: Két háborús verakötetről. Disputa: Fehérvári Takács Zoltán: Turánis ének. Főmunkatársak: Ambrus Zoltán, Babits Mihály, Elek Artur, Halász Imre, Kaffka Margit, Lackó Géza, Mórle Zsigmond, Ötvös Ernő, Schöpflin Aladár. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Lónyay utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 28 K, félévre 14 K, egyes szám ára 1 K 40 fill. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án. Mutatónyomtatás díjtalanul küld a kiadóhivatal.

REGÉNY.

Egy világhírű művelő.

(1077)

110. fejezet.

Családi öröm.

Félmilliónyi öröksége már biztos — egy ilyen hűsöményű leány nem csak itt, de még otthon is grófi kértre számíthat.

Nem volt mit tenniük, bele kellett nyugodniok atyjuk akarataiba.

111. fejezet.

Köszöndések és még valami.

Pétay komolyan vette a dolgot és csakugyan egy finom nevelő- és szerződötött Barta kisasszony személyében, ki észak-németnek mondta magát s az európai nyelvek mindegyikében jártas volt. E mellett kitűnően songorított s általában a háztartáshoz is értett.

Különben pedig már közel járt a harminchoz, de még számbavehető szépség volt s karos természetűre különösen büszke vala.

Mártának már most egészen új életet kellett kezdenie. A nevelő- és szerződötött Barta kisasszony megoszlatta a napirendet, melyet okvetlenül be kellett tartani. Francia, angol, német, olasz óra, zongora óra, tánc óra, illeten, egy kis földrajz, majd kézimunka, mindez annyira igénybe vette Mártát, hogy alig maradt ideje kedves foglalkozására: a kertben való ábrándozásra.

Minden lehangolta őt. Az új rend valóságos járomként nehezedett rá, de ki nem vonhatta magát, mert atyja szigorúan ellenőrizte előhaladását.

Márta tanulósnak, eleven eszű leány volt s ahhoz képest, hogy eddig oly kevés alkalmat volt valamit tanulni, mégis gyors előmenetelt tett.

A szegény leány, kit mindenféle órákkal agyongyötörtek, sokszor elgondolta magában, hogy mily rettentő ember lehetett az, aki ezt a sok tudományt kitalálta. És voltaképp miért kellett neki mindezt megtudnia? Ha eddig meg tudott lenni a nélkül, miért ne lehetne meg ezután is?

Már ülni vagy állni sem volt szabad úgy, amint eddig megszokta.

— Kisasszony! Ezt így kell tenni! mondogatta mindenre Beria nevelő.

— Beria kisasszony! Kegyetlen engemet halálra gyötör! fakadt ki nem egyszer Márta.

Pétay csak nevette mindezt és biztatta Bertát, hogy csak keményen előre.

Hanem ez a Berta kisasszony egyébre is gondolt, nem csupán csak Mártára.

Folyt. köv.

Nyilttér*)

NYILATKOZAT.

Csikota István apátfalvai lakosnak, ki még pénteken elment hazáról, senki semmiféle kölcsönt ne adjon neki, mert azt én nem fizetem ki.

Csikota Istvánné.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó haszonbérbe vagy felébe bármilyen teménynek kert és szőlő föld. Értekezni lehet Kálvária-utca 100. szám alatt.

Törkölymag kapható Iritz Miksánál.

Egy 12—15 éves leány kis családnak mindenféle leány-nak felvéte ik. Cim megtudható a „Makói Független Ujság” kiadóhivatalában.

Eladó

egy járandó

az igási utfélen, harmadik az ugar széléhez közel kiadó

13 kat. hold föld

belső nyomáson az újhegy végénél Nagy Gy Sámuel szomszédságában. Értekezhetni

Nagy Gy József

2861 ház szám alatti lakossal a Hold-utcán.

